

[Indenrigsministeren.]

er uenig med det ærede Medlem om, at det er *naturligt*, at Værnepligt ikke paahviler andre Landes Statsborgere. Men i Kraft heraf er Regeringen mest interesseret i, at det i størst muligt Omfang sikres, at danske Statsborgere ikke paalægges Værnepligt i andre Lande, og i Henhold til denne Opfattelse har den danske Regering afsluttet en Række Overenskomster med andre Regeringer, hvorefter danske Statsborgere fritages for Værnepligt mod, at vedkommende Lands herboende Statsborgere nyder samme Begunstigelse her i Landet. Som jeg har givet Udtryk for i Udvalget, vil Regeringen med stor Villighed fortsætte ad denne Vej, saaledes at der herigennem opnaas det samme, som Mindretallet ønsker at opnaa med sit Ændringsforslag; det sker blot paa en Maade, der giver mere effektiv Sikring for danske Statsborgere i andre Lande.

Det ærede Medlem spørger i denne Forbindelse: Ja, men hvilke andre Lande har Interesse deri end Norge? Jeg maa erkende, at jeg ikke kender den nationale Lovgivning paa dette Omraade i alle Verdens Lande, men det har i og for sig ogsaa mindre baade teoretisk og praktisk Betydning i denne Forbindelse, idet det afgørende er at opnaa Sikringen for danske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt i andre Lande uden Hensyn til, hvordan de paagældende Landes Lovgivning i dette Øjeblik er, og uden Hensyn til, hvorledes de paagældende Lande eventuelt senere maatte ændre deres Lovgivning. Jeg maa altsaa teoretisk set bestride, at denne Lovgivning er i Strid med den positive Folkeret, og jeg maa hævde, at det, det fortrinsvis kommer an paa for Danmark i denne Forbindelse, Sikringen af, at danske Statsborgere fritages for Værnepligt i andre Lande, opnaas bedst ad den Vej, som er angivet af mig. Jeg maa derfor anbefale at stemme imod det af det ærede konservative Folkeparti og Venstre stillede Ændringsforslag og at vedtage Forslaget, som det her foreligger.

Jeg maa maaske til det ærede Medlems Bemærkninger om Lovforslaget i øvrigt og til den Udtalelse, der findes af det konservative Mindretal i Betænkningen, blot føje et Par Ord. Det ærede Medlem giver Udtryk for Ængstelse for, at Værnet efter det foreliggende Lovforslag fremtidig ikke

skal blive tilstrækkelig alsidigt sammensat. Efter Udtalelser, jeg tidligere har fremsat i Folketinget, maa jeg afvise denne Frygt, men jeg føjer hertil dette, at det er for mig egentlig besynderligt, at et Parti, som i ganske særlig Grad ønsker bibeholdt frivillige Korps, inden for hvilke dog Muligheden for Ensighed selvfølgelig maa være størst, er betænkeligt ved Frivillighedsprincippet Udvidelse i øvrigt. Det er, om jeg saa maa sige, ogsaa en teoretisk Bemærkning. Jeg forstaar ikke Logikken paa dette Omraade. Jeg synes, at det ærede Parti Modstand mod en Udvidelse af Frivillighedsprincippet inden for Værnemagten logisk maatte føre til, at saa kunde man under alle Omstændigheder ikke tillade Dannelsen af frivillige Korps.

Holger Andersen: Den højtærede Indenrigsministers Modbemærkninger til mig kan man dele i to Grupper. Den første Del beskæftigede sig med en hel Række Udtalelser, som jeg overhovedet ikke har fremsat, og jeg skal derfor lade denne Del af den højtærede Indenrigsministers Udtalelser ligge. Jeg har bygget min Argumentation op paa ganske bestemte folkeretlige Betragtninger og paa Konklusioner, som jeg har draget deraf, og nu kan den højtærede Indenrigsminister nok saa meget mene, at et Princip som det, der er indeholdt i den nugældende Lovs § 2, skulde være i Overensstemmelse med moderne folkeretlig Opfattelse, eller dog ikke være i Strid dermed, saa bliver denne Anskuelse ikke rigtig derfor. At Liszt i sin Folkeret, i alle Tilfælde i de tre sidste Udgaver af Folkeretten, betragter Princippet med at paalægge udenlandske Statsborgere Værnepligt som værende i Strid med Folkeretten, er der ingen Tvivl om. Det er hans Opfattelse, og han nævner jo netop Danmark og Norge som de to eneste Stater, der opretholder et Princip, som efter hans Opfattelse er i Strid med Folkeretten.

Saa mente den højtærede Indenrigsminister, at det maatte have særlig Værdi for mig at blive konfronteret, om jeg saa maa sige, med en Udtalelse af Professor, Dr. jur. Axel Møller, der endnu i sidste Udgave af sin Folkeret udtalte sig paa den af den højtærede Minister citerede Maade. Ja, dertil skal jeg nu bemærke, at Dr. Axel Møller, som andre Folkeretslærere,